СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 5. Джерзі Ситі, Н. Дж., понеділок, 9-го січня 1939. No. 5. Jersey City, N. J., Monday, January 9, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРОЄКТ НОВОГО БУДЖЕТУ СЯГАЄ ДЕВЯТЬ БІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт вніс перед конгрес проєкт федерального буджету на фіскальний рік, що починається з першим липня ц. р. Цей буджет виноситиме девять біліонів долярів і міститиме великі суми на збровння і підмогу безробітним, які то суми побивають всі дотеперішні рекорди мирного часу. На підмогу безробіттю і на оживлення бизнесу призначено два і чверть біліона долярів. На збровння поверх 1,300 міліонів долярів. Разом з тим буджетом міститься проєкт підвишки податків. Проте всего державного приходу обчислено на поверх пять біліонів долярів. Супроти того впродовж наступного фіскального року збільшиться загальний державний довг на близько чотири біліони долярів. Разом цілий дотеперішний державний довг виноситиме 44 і пів біліона долярів, себто лиш пів біліона бракує, щоб осягнути ту суму, на яку президент має законне право задовжувати край. Та президент буде домагатись від конгресу дозволу задовжувати край поза суму 45 біліонів долярів.

ПРЕЗИДЕНТ НАЗНАЧИВ НОВОГО НАЙВИЩОГО СУДДЮ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт назначив нового суддю до найвищого суду. Ним є професор Ейльського університету, Френкфуртер, жидівського походження. Він прийшов на місце померлого судді Кардоза, що теж був жидом, і сидітиме, як подають американські ґазети, на судовій лавці побіч старенького судді Брандеїса. Брандеїс має вже 82 роки і правдоподібно вкороті уступить та віддасться вцілості туманітарним роботам в користь жидів, бо він теж є жидом.

РУЗВЕЛТ Є ПРОТИ ДАЛЬШИХ РОЗСЛІДІВ ДАЙЕСА.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт випитував конгресових провідників, чи не можнаб було відмовити конгресменові Дайесові дальших підмог і спинити його дальші розшуки в справі „неамериканських активностей". Провідники конгресу відповіли, що це неможливо зробити, бо робота Дайеса здобула по цілих Злучених Державах Америки великий розголос і має загальну симпатію. Тому це є майже певне, що Дайесові конгрес признає нових $150,000, щоб він міг продовжати свою роботу. Крім Рузвелта проти роботи Дайеса гостро виступають також секретар Ікес і секретарка Перкінс. Двох останніх Дайес часто критикував за попирання комуністів в Америці.

ПРИДУМАЛИ НОВУ МАШИНУ, ЩО ГОВОРИТЬ І СПІВАЄ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Перед інститутом Френкліна демонструвано нову говорячу і співучу машину, витворену в лябораторіях телефонічної компанії Бела. Та машина має клявіші подібні до фортепянових, або органів і, порушуючи тими клявішами машина видає зо себе ріжні людські голоси. Ті голоси вправний оператор сполучує разом і з них виходить зовсім виразна людська розмова. На тій машині можна говорити, що тільки чоловік забажає, а також можна зовсім добре співати. Вставлені є там також голоси свисту і голоси ріжних звірят. Ця машина зветься „Водер".

ПО ДОВГИХ ЛІТАХ СПОВНИЛАСЬ ЙОГО МРІЯ.

НЮ ЙОРК. — Юрій Малайко, 54-літний, окалічілий спродавець ґазет з Торонто, Канада, дожив до того, що сповнилася його мрія, про яку він мріяв майже ціле своє життя, а саме, був на оперовім представленні „Дон Джованні" в Метрополітен Опера Гавз в Ню Йорку. Про цю його життеву мрію довідався оперовий менаджер Джансон будучи в Торонто і разом зо співаком Круксом рішив заплатити Малайкові дорогу до Ню Йорку і білет на виставу. Малайко прибув на цю виставу у фраку і зарепрезентувався на ній якнайкраще.

ЗЛОВИЛИ ЧОЛОВІКА ПІДОЗРІЛОГО В ПІДПАЛІ.

НЮ ЙОРК. — Поліція зловила чоловіка, Джозефа Малона, підозрілого в підпалі великого апартаментового дому, в якім в часі вогня згинули чотири особи. Схоплений Малон признався, що в хвилі підпалу знаходився в підпаленім домі, а також признався, що зараз після того телефонував до льокальної ґазети про вибух вогня. Та ґазета дає нагороди всім тим людям, які перші зголосять якусь цікаву новинку до редакції. Надія дістати цю нагороду була причиною, що Малон підпалив дім, підозріває поліція.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕД КОНГРЕСОМ.

Президент Рузвелт промовляє перед спільним засіданням обох палат конгресу при нагоді відкриття нової сесії конгресу. На президії сидять: Вилйем В. Бенкгед, предсідник палати послів (наліво) й віцепрезидент Злучених Держав Джан Ненс Ґарнер, президент сенату (направо). Перед президентом апарати радіових стацій, що розсилали його промову по всьому світі. Президент виступав знову гостро проти диктаторів як проти загрози мирові світа й домагався збільшення видатків на оборону краю.

УБИВ ДВОХ СИНІВ І СКІНЧИВ САМОГУБСТВОМ.

У Прадлах коло Пілици скінчив самогубством емеритований поліцай Ян Дудзік. Перед самогубством Дудзік застрілив свого 14-літнього сина Чеслава і 6-літнього сина Максиміліяна. Його жінка спала в сусіднім помешканні і не могла прийти на рятунок, бо Дудзік її замкнув. З залишених листів виходить, що причиною вбивства і самогубства були погані матеріяльні умовини життя.

ВСЮДИ ШПИГУНИ.

Шпегунську ватагу зліквідувала на днях поліція в Гельсінґфорсі, арештувавши 20 аґентів одної з сусідніх держав. Пять арештованих призналися до вини. Вісті про фінляндську армію і про господарський стан Фінляндії передавали шпигуни невідомій особі на отвертім морі, що в означеній годині приплывала туди на моторовім човні. Поліція веде слідство.

КИТАЙЦІ ПРОТИ ЦІЛУНКІВ.

Як відомо, китайські націоналісти виповіли війну европейському одягові. Тепер китайська Ліґа повела новий наступ, а саме її члени складають присягу, що закинуть европейський звичай, поширений у Китаю, а саме перестануть цілуватися.

ЗА ОПРИШКІВСТВО.

У коломийськім суді відбудеться розправа проти гуцула, ватажка опришків Дмитра Ординчука. Акти його справи займають грубих 12 томів. Цікавий спротив написав власноручно у келії сам Ординчук, а саме проти вбивств, які закидає йому акт обвинувачення. Між іншим акт обвинувачення закидає Ординчукові, що на високій полонині в Дземброні 8. вересня 1937 року застрілив Івана Шитрука, а Ординчук твердить, що того дня був на полонині Кострична та вирізав там на дереві в присутности пастухів (яких тепер покликує на свідків) вирізав напис до тих, які заохочені високою нагородою за його голову, хотіли його схопити: „Ноги мусите сходити, щоб мене зловити". Таксамо заперечує, начеб убив Івана Шуплетюка 31. листопаду 1937 року і впевняє, що Шуплетюка, який слідкував його і хотів видати поліції, вбив у його присутности з його кріса його адютант Василь Гнатюк. Таксамо не почувається Ординчук до вбивства Юри Данилюка, бо — хоч Данилюк був поліційний конфідент, був теж (як впевняє Ординчук) його тайним союзником. Спротив Ординчука з формальних причин суд відкинув, бо не зладив його адвокат. Рівночасно коломийський суд визначив Ординчукові оборонця з уряду. Ординчукові опришки, що з ним відповідати будуть на великій розправі перед карним трибуналом коломийського суду також заперечують свою вину та внесли докази на ствердження їх невинности.

ПІДЗЕМНІ ХІДНИКИ В ЯРОСЛАВІ.

В останніх днях скінчили відкопувати на Ринку в Ярославі фундаменти і таємні хідники костела св. Михайла з XIV. віку. Під старим Ярославом в його межах з 17. віку тягнуться довгі підземні хідники. Доми в Ринку і на сумежних вулицях, здебільша одноповерхові, мають три і чотиро-поверхові повниці, під якими є сходи у глибині 14 і навіть 18 метрів до великих підземних саль. Одна з них може примістити коло 1,000 осіб. Ще нижче є великі підземні хідники, що були за княжих часів комунікаційними дорогами. Одна така підземна дорога йде зо старинного княжого замку попри церкву до костела оо. домініканів на просторі коло 3,000 метрів. Друга дорога йде здавньої палати попри поштовий будинок у напрямі села Кидалівці. Як відомо, місто Ярослав заснував у першій половині XI. ст. кн. Ярослав Мудрий і підземні хідники походять мабуть з часів заложення цього міста.

СЛАВІТЕ ЙОГО!

Ангельські хори в небесах
В трембіти трембітають,
А попід вікнами в селі
Колядники співають.

Про те, що в Вифлеємі днесь
Скоїлася новина,
Що Мати Божа привела
У яслах Бога-Сина.

Що Він зявився серед нас,
Як гість віддавна жданий,
Що все гоїтиме наш біль,
Гоїти наші рани.

Що розіпнеться на хресті
За наших душ спасення,
Що, як повіримо Йому,
Діждемось воскресення.

Різдвяна Коляда - Рідній Школі

УКРАЇНА ПІДНОСИТЬ СВОЮ МОГУТНЮ ГОЛОВУ

ХУСТ. — Читаємо в „Новій Свободі" (ч. 137): „Тепер нема такого часопису, який не писав би про нашу справу. Буквально цілий світ говорить про нас, про кривди, які нам робили довголітні гнобителі, про досягнення наші на всіх ділянках народнього життя, про героїчну боротьбу нашого війська та цілого народу на всіх землях розселення.

„Цей могутній голос прихильності лякає на смерть Москву та Варшаву. Від переляку польська шляхта подала руку комуністам, які радісно її стисли й надалі хочуть єдиним фронтом нищити українські визвольні змагання. З Москви заповіджена велика аґітаційна кампанія, в якій візьме участь навіть сам — Сталін. З Варшави така кампанія безупинно провадиться. Польська шляхта, обнявшись з московськими комуністами, намагатимуть отроювати політичне повітря Европи, а їм будуть помагати всі московські чорносотенці. Але це їм не поможе. Україна підносить свою могутню голову. Вогнем революції дише український Везувій і скоро визвольналава затопить довголітніх гнобителів".

БОЛЮЧА ВТРАТА.

ХУСТ. — Помер несподівано Микола Аркас, шефрежісер українського театру „Нова Сцена". Покійний положив величезні заслуги на полі карпатоукраїнського театрального мистецтва. Жив серед іміґрантських злиднів, але завжди мав погідне й ладне обличчя, і милий усміх. Глибоко відчував українську траґедію. Мав 56 років. А був сином великого Батька, славного композитора і історика. Помер „борець, герой-полковник на рідному фронті з мечем в руках... і провідник, будівничий на полі рідного мистецтва".

ЗЛЕ ЗАПОВІДАЛИ.

БЕРХТЕСҐАДЕН (Німеччина). — Видано офіційний комунікат про розмову канцлера Гітлера з польським міністром справ заграничних Беком. В тім комунікаті нема ніякої згадки про Україну, а це, як заповідали світові ґазети, мало становити головну тему розмови. Навпаки зазначено, що в розмові цілком не порушувано української справи, бо вона не була наглячою, такою як справи Данціґа і Мемеля.

ЛІКВІДАЦІЯ ЧЕСЬКИХ ШКІЛ.

ХУСТ. — На основі розпорядження влади Карпатської України мають бути зліквідовані чеські школи. Будуть кляси для чеських дітей у тих громадах, де буде найменше 30 школоповинних чеських дітей. І остане тільки коло 50 чеських учителів, а за давньої празької влади було на Закарпатті біля 700 чеських учителів.

СЕРЕДНІ ШКОЛИ УЧАТЬ.

ХУСТ. — В середніх школах, що їх перенесено із забраних мадярами міст, почалася наука. І то в ґімназіях в Перечині і Рахові, в торговельній академії в Сваляві й в учительськім семинарі в Севлюші. Незабаром зачнеться наука в ґімназії в Хусті.

ПОХОВАЛО, АЛЕ МАДЯРСЬКЕ РАДІО.

ХУСТ. — Пише „Нова Свобода": Як завжди так і тепер пустило мадярське радіо в світ брехню, що проф. Олас у Рахові так був побитий нашими жандармами, що помер. Ми ту справу розслідили і подаємо, що проф. Олас цілком не був побитий жандармами і є зовсім здоровий і в гадці не має вмирати.

УКРАЇНСЬКЕ ФІЛЬМОВЕ МИСТЕЦТВО.

ХУСТ. — Засновано товариство „Українське Фільмове Мистецтво", якого головою є Франц Аґій. До артистичної ради входять: Чирський, Іванецький, Михалевич і Д. Левицький.

ПИСАТИ: „В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ".

ХУСТ. — Проф. Іва Огієнко пише в „Новій Свободі": Карпатська Україна — це окрема федеративна держава, а тому треба говорити й писати тільки — „в Карпатській Україні", в жадному разі не — „на Карпатській Україні".

ТРЕБА ТОРГОВЕЛЬНИКІВ.

ХУСТ. — Карпатська Україна відчуває великий недостаток наших торговельників. А це тому, що кожний наш абсольвент торговельної академії чи школи шукає звичайно забезпечення в канцеляріях державних урядів, де за маленьку платню сидить ціле життя, не відіґравши майже ніякої ролі в житті нашого народу. Це є для нас дуже сумне явище, бо й великий народ не може бути без торговельників. Англійці стали панами світа тільки тому, що були в них добрі, відважні торговельники, які не боялися піти в світ, і там здобували собі й свому народові великі матеріяльні багатства. Так пише „Нова Свобода" і і закликає нашу молодь братися до торговлі й до ріжних підприємств.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРАДИЦІЙНИЙ ОБОВЯЗОК

Різдвяні свята це ті дні, коли відзиваеться до української імiґрації — „Рідна Школа". Це той час, коли збираються тут ті жертви, завдяки яким уже нераз врятовано існування цеї нашої народньої установи.

Те, що цього року заборонено збирати Коляду на „Рідну Школу" — не може бути ніякою для нас несподіванкою, коли зважимо, що в Галичині Польща переводить „пацифікацію", і то далеко гіршу як та, що її наш нарід пережив в 1930 році. А що „Рідна Школа" потребує цього року більшої помочі ніж попередними роками, то можна зрозуміти хочби з цього, що польське варварство з останніх місяців не пощадило будинків і шкільних саль та урядженъ „Рідної Школи". І їх понищено. Значить, що й їх треба направити, а це значить, що до недобору „Рідної Школи" прийшов ще новий видаток.

Знаємо, що тепер уся наша увага звернена на Карпатську Україну. Знаємо, що наше визволення щойно почалося і мусить продовжатись нашими силами. Значить, що мусить прийти до більш зорґанізованого й посиленого відпору на українських землях під Польщею. А це получене не тільки з геройством, але також і з коштами, бо й тут треба орґанізаційної сітки, відповідної літератури і т. п., себто того всього, що є получене з акцією визвольної боротьби. Очевидно, що на це треба памятати, бо це також належить до нашої „традиції". Але все те не повинно бути перешкодою у допомозі й такій установі як „Рідна Школа". Бо просвіта й виховання молодого покоління — це також „фронтова" праця. Особливо, коли наша дитина наражена з усіх боків на ворожі нам впливи.

Та як з цього вийти? Не інакше, як виходять з такого положення інші народи. Погляньмо на амемиканських жидів. З усіх боків тягнуть з них жертви. На всі сторони світа шлють вони ті жертви, щоб всюди боронити жидів від загибелі. Правда, ми не можема дати того, що дають жиди. Але ми мусимо давати в міру наших сил і підпирати кожну акцію, яка допомагає нашому народові до визволення. Нам треба стягнутись на дійсно велику жертву, бо тепер наша справа рушилась у цілому світі. А вороги намагаються її придушити. І зломати поставу нашого народу карами і ріжного роду репресіями, включно до нищення будинків і матеріяльних дібр. Ось тому видержім на тім становищі, яке наказує нам віддати тепер Рідному Краєві всі наші сили. І зложім в часі Різдва Христового і Йордану щедрі жертви на те, щоб наступне Різдво було для нас ще щасливішим, щоб принесло нам визволення хоч ще одної частини української цемлі, як не цілої України.

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

Солодка різдвяна мрія знову раз сповняє наші душі вщерть... Та мрія про **Різдво Дитятка Ісуса,** про Вифлеєм і божеську Зорю як несмертельний символ **Мира й Любови,** що з небесних висот, сходить на грішний, безмірною тугою за спасенням захоплений світ, щоб ущасливити всіх блаженним щастям великої, неземної надії.

На небі зірка ясна засяла
І любим світлом сіяє;
Хвиля спасення нам завитала,
Бог в Вифлеємі рождаєсь...

Бо ідея великої обнови, великого спасення була завжди, і від найдавніших віків, всеприсуща й жива у свідомости народів. А після того, як християнство преобразило ту ідею святою красою Христової леґенди, вона звязалась зо святом Христового Різдва як його найглибша суть. Притімже свято Різдва як свято вселюдського мира й любови, це прегарне, нікому з нас незабутнє свято всецілого, родинного обєднання, символ злуки рідних в межах одної, спільної батьківщини, і як таке воно особливо дороге кожному з тих, що у хвилю, коли ген там, над Рідним Краєм заблисне на небесах перша зоря, **Свят-Вечір** сповіщаючи, находяться далеко - далеко поза межами рідної землі, і тільки думкою можуть проноситись туди. Ми згадаймо лиш, з якою горесною тугою скаржиться наш найбільший поет другові Лазаревському в поемі **„На Різдво"** (24. XII. 1848), коли, запроторений в понурих пустинях Кос-Аралу, у думках про грядуче свято, каже:

... На дворі, бач,
Наступає свято.
Тяжко його, друже-брате,
Самому стрічати
У пустині! Завтра рано
Заревуть дзвіниці
В Україні, завтра рано
До церкви молиться
Підуть люде. Завтраж рано
Завиє голодний
Звір в пустині, і повіє
Ураґан холодний,
І занесе піском, снігом
Курінь, — мою хату.
Оттак мені доведеться
Свято зустрічати!

Отак саме ми, ми, оті скитальці, яким судилось жити на далекій чужині, відчуваємо нині таку тугу, як ота, що її своїм великомистецьким словом змалював нам у своїй поемі Шевченко, в усіх її глибинах, нехай ми і не в самих тільки пустинях, отак, як він.

Але якщо і далеко від нас ота наша **рідна, прекрасна, найдорожча Україна,** і якщо тільки у мріях можна нам сьогодні насолоджувати подихом краси і тепла, що віє від її різдвяних трапез, звичаїв і пісень, то одна велика розвага лишається нам притім, мов і справді та Вифлеємська зоря на овидах нашої національної теперішности сьогодні, а саме:

Думка про те, що **нині Україна — це найважніша справа в Европі!**

І з цього погляду ми можемо нині з більшою радістю, ніж з яким іншим Святом Різдва в останніх роках проспівати з глибин душі:

Христос рождається!
Визволення України гряде!

Бож хіба не справжнім Вифлеємом для нашої державности нині ота маленька **Карпатська Україна** з її 670,000-ами вбогого верховинного населення? І чи не справжнє Різдво це цієї нашої країни, коли вона сьогодні з глупі того існування, в якій вона жила досі як проста собі підданиця чеського експльоататора, видвигнулася на овиди всього культурного світу як самоправна одиниця, як перша нова клітинка могутньої державности майбутньої **вольної Соборної України?** І хіба не справжніми Іродами нашого часу виявились тепер лютуючі ляхи й мадяри в їхній вбивчій ненависти до новонародженої Карпатської України, в їх намаганню погубити хочби і найбільш злочинними засобами нашого **карпатського Ісусика,** щоб знищити отак весь слід нової державности України? Особливож ляцькі Іроди, ті споконвічні смертельні вороги українського народу, не знали і не знають краю своїй люті за те, що на Закарпаттю сміла отак з нині на завтра народитись мала, але незалежна українська держава. І що тисячки ляцьких Йонтків, узброєних по зуби, перепачковувались з усіх личаківських криївок на Закарпаття, щоб тут вимордувати 670,000 українського населення, а країною поділитися з укоханим мадярським братанком видвигнути отак ще одно „пржедмурже хржесціянства", таки не вдіяли нічогісінько і мусіли завертати до шматлавої Польски! Справді:

Яке це ганебне пораження для ляцьких Іродів, якаж це нечайна і катастрофальна прірва і пропасть на їх шляхові до „знищеня Русі"! А до того мусять вони вислухувати, якто в усім культурнім світі саме тепер говориться про Україну як про найважніший з усіх політичних проблемів теперішности, а про Польщу тільки як про ледачу зліпку, що от-от завалиться і, як друга Чехія, швидко вже мусить повертати нарабоване добро!

От і чому, шановні читачі, годиться нам з цим Різдвом двигнути серця високо вгору й надихатись ущерть різдвяною охотою до нового життя і до нової активности в користь нашої поневоленої батьківщини.

Бо як каже наш поет:
Пора великая єсть.

Велика постільки, що саме теперішня хвиля у світовій політиці отвирає нам, українцям, поле великих можливостей, як це ми читали недавно у звідомленню нашого українського бюра в Лондоні про статтю **проф. Роберта В. Сітон - Вотсона** в „Рейнолдс Нюс". Але саме тому ми повинні власне нині тямити про те, що провідну керму випадків і ситуацій ми мусимо взяти твердо і рішучо у власні руки, із ніякого погляду не покладатися на те, що, мовляв, час робить за нас, і політична констеляція мусить — завдяки прихильности наших приятелів у Европі, — випасти в нашу користь. Бо миж знаємо, що попри наших прихильників і приятелів у культурнім світі ми маємо там ще завжди дуже багато і завзятих ворогів, які при всяких нагодах та з усяких трибун намагаються настроювати світ ворожо проти нас. От, щоб згадати тільки про такі наступи на нас — з приводу усамостійнення Карпатської України — як останній випад чорносотенця Мілюкова в парижських „Последнія Новості", або виступ французького академика Жерома Таро, для якого ми взагалі не є ніяка нація, а наша відома Ганна Ярославна це — „російська княжна, яка добре володіла — анґлійською мовою" (!).

І таке інше.

А про наступи з боку ляхів та большевицьких катів, то вже й не говорити. Бо до яких страшних звірств доходить ляшня у краю, зажившись зприводу своєї поразки у справі Карпатської України на нову пацифікацію українців, це читачі „Свободи" знають гаразд з окремих звідомлень в нашім орґані. З цього погляду ось вистане згадати лиш про щось таке нечуване, як скатування ляхами нашої заслуженої діячки **Іванни Блажкевичевої,** та тортури, що їх мусіли витерпіти українські священики **у Брониці, Витвиці і в Кальному.** І тут ляхи гідні однодумці в большевиками, яких крівaві методи вони зуміли засвоїти собі так усеціло, що Польща чи Москва — це сьогодні одне й тесаме пекло. Через що всі українські національні сили мусять бути спрямовані з усією енерґією, зусією свідомістю та зусією безоглядністю в сторону тих двох пекельних галапасів на українській землі. Як співає наш карпатський поет, **Василь Ґренджа-Донський** у своїй пісні про князя Богдана:

За Рідний Край, за рідну
волю
Підем відважно в боротьбу...
(„Червона Скала", XV.).

А здругої сторони ми мусимо тямити те, що справа Карпатської України це не лиш справа, що обходилаб виключно її теперішних керманичів з високодостойним паном прем'єром, **о. Августином Волошином** та міністром **Реваєм** на чолі, а, справа загально-національної ваги, для якої мусимо нині працювати й жертвувати всі. — „Часи ріжних авантур та терористичних набігів на нашу країну — сказав недавно о. Волошин до письменника Ґренджи - Донського — належать уже до минулого, і ми можемо приступити до конструктивної, державнотворчої праці..." А з приводу отворення першої в українців Експортової Академії у Великому Березному дня 12. XII. м. р., професор Академії Борис Мартинович заявив між іншим: „Не у великих територіяльних просторах ані у скількості населення — а в його культурі, в його здатності до праці є сила народу й держави та запорука її існування..."

Так докажімож усеціли́м зрозумінням та всецілою підтримкою визвольних та державно - творчих змагань нашого Закарпаття, що ми нарід, який всилі і проти затій найлютіших ворогів видвигнути собі **Вольну, Незалежну, Соборну Українську Державу** від Сяну по Кавказ і на віки вічні!

Христос рождається!
Україна встає!

Д-р Остап Грицай.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

(З Праги).

З почину празької філії Першої Української Народньої Ради відбулося 8. грудня 1938 р. **Свято державної самостійности Карпатської України.** Це свято відбулося під протекторатом уряду Карпатської України і з участю міністра Юліяна Ревая.

Перед самою академією в греко-католицькій церкві святого Климента відбулася Служба Божа яку закінчено співом молитви „Боже великий, єдиний". Після десятої години почалася академія піснею — „Україно мати, кат сконав". Співав мішаний хор під орудою д-ра Яковенка. В своїй вступній промові член філії Народньої Ради, студент Кене привітав присутніх і зокрема міністра Ревая. Після того на подіюм виступив під бурю оплесків повної по береги салі міністер Ревай, що то належить до молодої ґенерації політиків Карпатської України. Він не любить голосних фраз, уникає патосу та екзальтації. Цей свій настрій він висловив реченням: **Треба нам мати гаряче серце, але також холодний розум".** В своїй промові підкреслив, що від мадярських зазіхань ця українська земля була врятована через заступництво сильних приятелів. Розуміємо — казав Ю. Ревай, — неспокій сусідів нашої землі: вони бояться, щоб з Карпатської України не пішла електрична іскра на інші українські области. Але задля спокою сусідів ми не дамо себе на поталу ворогам. Далі подав Ревай деякі подробиці з початків, національної революції в Карпатській Україні. Дехто, казав він, думає, що порозуміння Української Національної Ради в початку жовтня з москвофілами було помилкою. Мін. Ревай уважає, що цей тактичний хід Української Народньої Ради був потрібний на те, щоб наочно показати чехам-русофілам, тодішнім панам Карпатської України, хто такі москвофіли. Саме тоді, коли Бродій і компанія вважали, що вони справу виграли, проти них виступила Українська Народня Рада, і вже, самі чехи прозріли і не бачили іншого виходу, як тільки порозуміння з українством. Без того, казав міністер Ревай, була небезпека, що засліплені русофільством чехи пішлиб на початку жовтня з москвофілами - мадяронами проти українців, мовляв, як проти „зрадників словянської ідеї". Колиб це тоді сталося, то Бродій з товаришами моглиб виконати свою каїнову роботу на 100 процентів, а українці, не бувши в уряді Карпатської Землі, булиб поставлені перед готовими фактами.

В своїй промові мін. Ревай сказав дещо й про свої враження з життя українців у Німеччині. Зазначив виразно і ясно, що на німців недобре враження робить політичне розбиття українців - еміґрантів. Це не в меншій мірі відноситься також і до української еміґрації в Чехословаччині. Той факт, — казав мін. Ревай, — що до чужинців приходять ріжні українські ґрупи, які заявляють себе єдиними виразниками волі українського народу, а всіх інших називають самозванцями, не свідчить про поважне відношення до такої великої справи, як Україна. Мін Ревай, промовляючи перед українцями-еміґрантами в Празі, просив усіх присутніх приложити всіх старань до того, щоб українці на чужині творили консолідовану силу для добра цілої української нації.

Після промови Ревая з коротким словом звернувся до присутніх д-р Комаринський, адвокат з Карпатської України. Він подав деякі факти з життя Карпатської України і начеркнув ті завдання, що стоять перед українським урядом. Ми, — казав д-р Комаринський, не можемо йти сліпо за чужими прикладами і взорами, а мусимо вести таку політику державну, господарську і культурну, яка найбільше відповідає потребам нашої країни.

Ріжноманітна програма свята державности Карпатської України, пересипана деклямаціями і співом хору, закінчилася відспіванням „Не пора" та національним гимном „Ще не вмерла Україна". Святочний настрій відзеркалювався в очах усіх присутніх українців. Тут справді зійшлася ціла Соборна Україна, від зелених Карпат аж до снігових вершин Кавказу.

К. Л.

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

Нова радість стала, яка не бувала,
За горами Карпатами воля засіяла.
Де зродилась воля, пропали тирани,
Що віками у неволі наш нарід держали.
Ввесь нарід радіє, Бога прославляє,
Свою владу, своє військо радісно витає.
Просим Тебе, Царю, додай нам прожити,
Щоб Соборну Україну навіки створити.

К. Маланчукова.

Краснорічивість.

У Мадярщині відбувається зїзд хліборобської партії. Між іншим виринув проєкт поліпшити мадярську расу волів заграничним матеріялом... Між присутніми велике обурення. Встає один годівельник волів і по великих похвалах на честь рідної худоби закінчив промову:

— Ми не потребуємо нічого з заграниці. Мадярщина — мадярам!

Один нарід, одна худоба.

В суді.

Судця: І ви самі зробили той великий влом?

Вломник: Так, Світлий суде, сам. Нині дуже тяжко знайти доброго спільника.

Вірна.

— Бідненька, то твій наречений втратив усе велике майно... Я співчуваю з тобою...

— Так, воно страшне, та найбільше пригноблює мене думка, що він мусітиме і мене втратити...

Гр. Марусин.

СВЯТ-ВЕЧІР НА ЛЕМКІВЩИНІ

Вчора я дістав такого листа з Лемківщини:

„Зьвідуєщся, Брате, што в нас чути нового, то Тобі пишу, же Сьвята ідут і нам барз маркітно, бо уж не буде тої веселости, што перше. Бо перше, то знаєш, як било. Шитки ми били разом і тато і мама, а ти приїхав зо шкіл на вакації і ми разом засіли до сьвятої вечери...

Не знаю, ци ти тото шиткой памяташ, бо я, як гнес виджу, як мама саджают пампушки до пеца, а тато зрихтували околот соломи і сьвяченой зіля і ждали, аж ся на небі перша зьвізда вказала.

А як вздрили іно зьвізду, то повідают до мами:

— Каська, ід до стайні корови обкурити.

І мама зяли горнец зпід запецка, наклали жару, насипали сьвяченого зіля і пішли обкурювати корови, жеби доброй молоко давали, жеби даяка чарівниця до них приступу не мала. А потім привели до хижи телятко, тиж го обкурили, дали му пампушка, оно троха по хижи повірґало і мама го завели назад до стайні.

— Гибай, повідают, до своєї мами, бо тепер ми будемо вечеряти.

Потім тато вносять околот соломи, а ти, брате, несеш сніп зіля сьваченого і віншуєш:

— „Понайбіг, на щестя, на здоровя, на тоту сьвату велию!"

Потім засьвітилися сьвічки, а ми посідали до стола і їли ми наперед чеснок і хліб, а потім бандури з олієм, а потім горох і піхоту, бобальки, капусту, а при капусті мама все тата праснула по голові лижков, жеби ся капуста така тродила, як татова голова. А потім ми їли панцаки, а ти нас навчив готовити кутю і ми тоту кутю і панцаки шмаряли лижками на повалу. Як ся кутя тримала повали, то бив знак, же ця пшениця зародит. А ци памяташ, брате, як ми по вечери вязали лижки перевеслом, кеби ся нам худоба не ґзила, лем жеби ся купи тримала. А по вечери ми пішли на солому спати і уж ми сьвітло погасили давно, а по-під вікна все іще ходили колядники і ся дозваляли, ци їм кажемо колядувати.

А як скінчили колядувати, то кричат:

— „Давайте (коляду) пильно, бо в ноги зимно!"

А мама набрали здіжки збіжа кварту і винесли колядникам, а потім повідают:

— Спийте, діти, бо дідня треба на ріку піти, обмию вас г різдвяній воді, то будете таки черстви і здорови, як тота вода різдвяна.

І рано, лем на небі почала свитати, мама прионачила нас г якой буд шматя, позагортала хустками, жеби ми не змерзли і тягне на ріку до води. На дворі зяб і курява, ми нераз і не два перекопертнулися по снігу, але якоси ми долізли до ріки, мама обмили нас водов з ріки і ми вернулися до хижи, троха ся загріли, на столі г маковерті іщи били вчерашни пампушки, омащени олієм, то ми си зяли по єдному і до церкви, на сяночной. А потім дома знов колядники, гостина, веселіст, а гнес што?

Тата і мами уж нема меже нами, а ти, брате, хоц живий і здоровий, та єс уж зо шитким о нас забив. Та може бис хоц раз на десять років до нас заздрів, нех ся на тебе піздриме, нех ся натішиме разом. Вінского року писавєс же приїдеш і нич з того. А моя школярка Зося фурт дзявкат, жеби лисати до тебе, нех вуйцьо приїдут, нех мі даяки книжочки з образками привезут зо Львова!

Барз любит читати тота моя школярка. Уж на девятий рік має, добрі ся вчит, вічно над книжков карвінчат.

Мій ґазда часом на неї згордекат, жеби бодай хижу позамітала, то она скочит, возме помело, шморгне зо два рази по підлозі і знов над книжков сідит.

А старший од Зосі — Ваньо уже вишов зо школи, помагат татови січку різати, коня напоїт, сіна му за драбину зашмарит, а потім сідат під вікном і крайку плете, або ножиком майструє. А як ся іно змеркне летит до чительні, бо там парібки рихтуются до приставліня, а мій Ваньо пребератся за жида і так смішні по жидівску бесідує, же аж кольки берут зо сміху. Мают будувати дім на тоту чительню, то пінязі з того приставліня підут на будову. Уж били давно тот дім збудували, але префесір є противний, лем єґомость з хлопцями тримают, а префесір то чогоси маркітний на тоту чительню і грозит, же шандарів спровадит і каже хлопців до гарешту позамикати.

То я му вчера повідам:

— Што вам тото на заваді, пане научителю, же наши діти так си уцтиві забавляют, ци ви би воліли, жеби они до коршми ходили, або шпіритаю пили?

Але він ся нич не обизвав на тото, бо він ся тебе ганьбит, він знає, же я до тебе напишу, то може бис даяк міг приїхати до нас на сьвята, то і нам радіст буде і з префесором си побесідуєш, жеби він ішов з громадом, як ся смотрит, бо він тиж хлопский син, а з хлопами не хоче тримати.

Більше тобі, брате, не маю што писати, лем тя барз красні поздаравям і прошу до нас на сьватий вечер..."

І щож? Та хіба треба їхати.

ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА - НА - ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ!!!

Центральна Управа ОДВУ взиває всі українські патріотичні й соборницькі товариства й організації колядувати цього року на визвольну боротьбу, бо ще ніколи міжнародня ситуація не була більше сприятливою для визвольної боротьби українського народу, як тепер. Тому, коли ми не використаємо історичного моменту й не віддамо всіх наших сил допомозі визвольній боротьбі, то ще довго доведеться нам бути рабами й погноєм наших ворогів.

Колядники! - Памятайте про визвольну боротьбу й не жалуйте ні часу ні труду, бо під сучасну пору потрібно великих грошевих засобів до посилення акції в ціли виборення свободи й волі українському народові!

Жертводавці! - Визвольна боротьба домагається від Вас щирих і щедрих датків!

СЛАВА УКРАЇНІ!

Центральна Управа ОДВУ
P. O. Box 13, Sta. "D.", New York, N. Y.

З ДНЯ

„СКРУДЖ".

Недавно американські фільмові компанії випустили фільму під наголовком „Кризмус Керол", себто „Різдвяна Коляда". Ця фільма основана на повісти англійського письменника Дикенса.

В ній ролю грає старий скупендряга Скрудж, що всякі релігійні почування і святочні настрої називає „гумбоком", чи просто дурницею. Ціле його життя скероване на те, щоб найбільше призбирати грошей. Під кутом чистого бизнесу дивиться він на своє власне й чуже життя і хотів би, щоб всі були такісамі як він. Тому коли хтось з радістю й захопленням говорить про святочні настрої, того Скрудж лає; а навіть, коли може, карає. Здушивши в собі всякі кращі настроєві пориви, Скрудж хоче те саме зробити з цілим світом.

РОЗМЯГЧЕННЯ.

Та вкінці й Скрудж розмягчився і цілковито змінився. Під впливом дивного сну він зрозумів радість в обдаровуванні й спомаганні інших. Він побачив, що нераз давати це далеко більше щастя і приємність, ніж брати. І він почав нагороджувати своїх знайомих, почав робити їм ріжні дарунки і черпати з тої радости, які ці дарунки їм справляли.

Дивлячися на цю фільму — „не одному з глядачів потекла сльоза" зі зворушення. І гарно представлена в ній марність і зникающість цього світу!

Одна людина живе, працює, добивається майна робить життеву карієру. Інша людина також працює, змагається, але остає на споді життя. Їх карієри цілком відмінні. Карієру першого ми називаємо „успішною", а другого „невдачною". Але колиб хтось міг зібрати радість і смуток першого в якусь плящину, або зміряти їх якимсь точним мірилом і те саме зробив з радістю і смутком другого — то ледви, чи ті радощі і смутки щодо свойого обему дуже ріжнилисяб від себе? Правдоподібніше, що радощі і смутки обох тих осіб булиб однакові, не звертаючи уваги на їх так відмінні життеві карієри.

ПРИЄМНІСТЬ ДАВАННЯ.

Не один чоловік хотів би обдаровувати інших і робити їм приємність, але не має що давати. З великою приємністю він обсипував би дарунками своїх приятелів, серед яких може знаходяться і такі, супроти яких він зобовязаний, але порожня в нього кишеня. А в порожній кишені і щедра рука не виловить нічого.

Виходить, що вбогий чоловік навіть не може бути великодушним. Навіть великодушність можлива тільки тим, що мають; можлива в багачів.

ДОБРА ВОЛЯ.

Коли приглянутись ближче, то справи не виглядають вже так трагічно. Вбога людина може нагородити інших щирим серцем, добрим відношенням, охотою помогти. А добра воля варт нераз більше ніж жмені золота.

Свята Христового Різдва це свята доброї волі, гарного людяного відношення. Це свята, в яких людина обтрясається зо всіх життєвих намулів — з люти, бажання пімсти, злоби, огірчення — а дає нагоду проявитись всяким гарним і шляхотним почуттям.

„ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ".

Народження того шляхотного почуття в серці людини рівняється народженні нового Пророка, Божого сина, Ісуса Христа. Це почуття бодай на хвилю позваляє нам поглянути на інших людей як на братів і повітати їх з облекшеним із життевого намулу серцем словами: „Христос Раждається".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДУМКИ З ПРИВОДУ ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО СИМФОНІЧНОГО КОНЦЕРТУ В АМЕРИЦІ.

Кожен українець чи українка, які люблять і розуміють або відчувають красу української пісні й музики, які хочуть, щоб висококваліфікована творчість українських композиторів, українське мистецтво й культура стояли на рівні з вищими музично-клясичними творами інших цивілізованих народів, повинні активно зацікавитись вищеподаним заголовком.

Бож справді: вперше від часу існування української іміграції в Америці, покликується до життя перша українська симфонічна орхестра, як прояв і доказ вищих духовних потреб українського громадянства та як доказ зрілости й продуктивности його творчих інтелектуальних сил. Це ще зовсім не означає, що наша чудова, найкраща в світі, народня пісня має чи може відійти на другорядне місце тільки тому, що появляється тут українська симфонічна орхестра, музика взагалі. Навпаки: обидва роди творчости мають високовартісне значіння і обидвом є велике поле до плекання й розвитку. Українська народня пісня, що найвищого мистецького свого прояву зазнала з появою в Америці 16 літ назад Українського Національного Хору під проводом великого, незрівняного українського диригента О. Кошиця, має ще й надалі необмежене поле праці для тих, хто є в стані й надалі тримати в своїх руках „пальму першенства" краси української народньої пісні й досконалости хорів. Широке поле з великими можливостями й перспективами!!! „Аби тільки хіть" та трохи більше того ідейно-національного запалу!

Треба признати, що в плеканні нашої національної музичної і співочої культури, українці в Америці, хоч поволі й не без помилок і з усе спізненим темпом, але певно поступають наперед. Не можна замовчувати того, що так зв. українські радіо-години в Америці з огляду тої вищої мистецької культури як чинник пропаганди між освіченими американцями української музики й навіть народньої пісні стоять далеко не на висоті своєї мистецької вартости й їх значіння. Пересічна програма українських бизнесменів хоч із милозвучними, але примітивними для музично вибагливого вуха, — коломийками, гопаками, катеринами й іншими „шумами" — козачками, не може заімпонувати не тільки чужинцеві, але й тим українцям, що мають більший респект до української національної творчости. Коли до того на тих радіо-програмах, де оголошуються всякого рода українські підприємства, оказії, бизнеси і де за 2 чи 3 доляри можна стати „добре знаним і відомим українським громадянином" на всю околицю, то не дивно, що американець, як почує з повітря такого роду „музичну культуру", скорше радіо замкне або переведе на щось інше. Безперечно на це явище є певні причини й український загал іміграції в тім найменше винен, але культурний цей числиться не з причинами, а тільки з реальними фактами. Безумовно, радіо-програми, де оголошуються українські підприємства, віча й т. ін., потрібні, але треба дбати й про поліпшення їх музичної частини.

Щоби підняти престіж українського національного мистецтва, українці повинні „підсунути під ніс чи вухо" справжню їх мистецьку творчість. І тому одним з таких „фактів" являється наприклад створення першої української симфонічної орхестри під проводом такого фахового музики, яким (без сумніву) є Павло Печеніга-Углицький. Він, його помічники, організатори й професійні музиканти й співаки, вже дали почин цій нашій великій національно-мистецькій справі. Від нас, українських громадян, залежить цю почесну й потрібну нам працю не зігнорувати, а підтримати морально й матеріяльно. Це значить, саля „Карнегі" в якій відбувається такий симфонічний концерт не сміє світити порожними кріслами (на сором і перед американцями!), а повинна бути заповнена громадянами-патріотами свого рідного мистецтва, клясичної музики й співу. Нас не повинні лякати ціни на тікети. Щоби покрити всі видатки, заплатити музикантам, професійним співакам і солістові чи солісткам, та ще заплатити за першорядну концертову салю, на це потрібно великих коштів. Від нас самих українців залежить, щоб такі українські концерти проходили з матеріяльним успіхом. Лише тоді буде можна започаткувати нову, світлу добу встановлення сталого плекання вищої музичної національної культури, а зокрема створення й української опери, — досі небувалої на американському грунті. Таким поведенням ми докажемо свою духову зрілість і любов до вищої музичної національної творчости й мистецтва! В цей спосіб ми поставимо українських професійних співаків на послуги тільки рідного мистецтва! І в такий спосіб поможемо нашій молоді пройнятись більшим респектом до вищої української музичної культури й мистецтва.

Лев Безручко, (Ню Йорк).

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

По всіх краях американської півкулі, де живе український рід, усюди святкують Різдво Христове. І хотяй тут інші обставини, інше окруження й інший спосіб життя то наші національні почування і святочні настрої є ті самі, що там, на рідних землях. Бо серце наше і память заховали незатерті спомини давних, минулих днів, заховали любов до свойого рідного, до національних звичаїв і до своєї традиції. У день Різдва знову по старому звичаю взаїмно себе стрічаємо зі символічним привітом: Христос Раждається! По наших домах і церквах шептатимемо молитву: Боже сохрани Україну і благослови наш нарід та поможи йому в тяжкій боротьбі з ворогами. І лунатиме наша давня, але вічно молода пісня-колядка: Бог предвічний народився"... Народився Той, що принис мир і любов.

Тому хай з Різдвом запанує між нами, українцями, любов і мир у наших бойових рядах. Обєднаймо свої серця і розум, бо перед нами, еміґрантами, великі і тяжкі завдання, які вимагають скупчення і зорганізування усіх наших сил, щоб одним, незломним фронтом станути до помочи нашому народові у рідному краю, бо гряде час всецілого визволення України.

Там, у забутій, убогій, гірській країні, за гордими Карпатами народилася Карпатська Україна і принесла в дарі — бідним гуцулам, бойкам і лемкам, так довго ожидану — волю. По довгих терпіннях і болях розпались вікові пута і наш нарід почув себе там гідним людського достоїнства, став господарем на своїй, прадідній землі і започаткував нове життя, нову еру у відродженню великої Української Держави... Але вбивники — Іроди, ляхи, мадяри і москвини простягають свої, закровавлені руки і намагаються задушити новонароджене диття, щоб не виросло на грізного месника. Тому хочуть і тоту маленьку частину нашої на-пів вільної землі обернути у таку саму руїну, в яку обернули Галичину і наддніпрянську Україну.

Та пережив наш нарід не одно лихоліття, не одну трагедію, пережив ще й комуністичне й польське пекло. Століття неволі загартували наш нарід і витиснули в його душі печать відваги і витревалости; він не боїться вже ніяких ударів ні хуртовини, він твердий мов гранітна скала яку не можуть знищити ані урагани, ані громи. Він стояв і стоїть твердо на своїй, прадідній землі захищає її своєю груддю, зрошує невинною кровю, вкриває своїми кістками. На місце упавших, родяться мільйони нових борців-гайдамаків і нація побільшується, росте, могутніє, бо це закон життя. Закон, що зберігає якраз той рід, який паразити винищують. Сотворитель призначив нам жити і відіграти велику ролю, між вільними народами світа. І ми її відіграємо, бо ми здорова нація, з духовими здібностями. Ми маємо стару культуру, світлу історію будного народу, великих мужів, творців і героїв, а наша пісня найкраща у світі. Тільки ми не мали і не маємо такої нагоди — як державні народи, щоб показати світові свої культурно-духові здобутки, котрі москвини і ляхи крадуть і величаються ними.

Якогож то добра нема в Україні? — Мученику український! Ти найбагатший хазяїн в Европі. Твою землю обдарив Бог надземними і підземними багатствами і скарбами, яких Тобі вистане на цілі тисячиліття. Твоє підсоння і природа, це рай на землі. Тому борися за свою землю і волю! Завдаймо ворогам смертельні удари всіми можливими способами, зі всіх боків. І не спочиньмо так довго, поки не звільнимо наші землі від диких напасників.

Знову Ви, українські Матері, виховуйте Україні таких козаків-гайдамаків, як Хмельницький, Вітовський, Головінський, Білас, Данилишин, Коновалець і таких доньок, як Ольга Басарабова. Тоді хай благословенна буде плодь Ваша!

Р. Т. Пристай,
Сиракюз, Н. Й.

Степан Мусійчук.

НИНІ НОВИНА

На нашій землі нині новина,
Встала Карпатська Вільна Вкраїна;
Від гір Карпат гомін несеться,.
Серце вкраїнське радістю бється.

Вже наші гимни славно лунають,
Діти Вкраїни волю витають,
Несуть пожертви, хто що лиш може.
Щоби розбити ярмо вороже.

З полудня, сходу та із заходу,
Кличі лунають всього народу:
З Різдвом Христовим йдімо співати.
Щоб Вкраїну Вільну звитати.

З Різдвом Христовим сили єднаймо.
Рідній Вкраїні поміч подаймо,
Несім Їй поміч, ми Її діти,
Щоб вільна жила у вічні віки!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ.

На минулій конвенції Товариства Українських Професіоналістів, яка відбулася в Пітсбурґу, ухвалено видати адресар українських професіоналістів. При тому був би поданий при кожному професіоналістові його короткий життєпис. Це відноситься до українських професіоналістів в Злучених Державах і Східній Канаді. Та ще є много професіоналістів, що не надіслали виповнених формулярів. Проситься їх виповнити і надіслати найдальше до 25-го січня 1939 р. Інакше їх імення будуть поминені. При кінці січня матеріял піде до друку. Хочемо щоб він був повний і цілком новий. Думаємо що така книжка матиме велике значіння.

За Уряд Товариства Українських Професіоналістів:

Адв. Роман Г. Смук предс.;
Д-р П. Канчір, секретар.
9300 Cottage Grove Avenue,
Chicago, Ill.

НА ГАЛЕРІЇ СЛУХАЧІВ.

Коли президент Рузвелт говорив до спільного засідання обох палат конгресу про законодавство, що його треба на його думку ухвалити на цій сесії конгресу, з галерії його промови прислухувалися між іншими члени його родини, а між ними його жінка й його мати. Між ними, на колінах пані Рузвелтової сидить дочка Гарія Гопкинса, секретаря торговлі, і Фредерик А. Делено, вуйко президента.

ПРИХОДІТЬ УСІ!

ТОВАРИСТВО „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ", відділ 14. Українського Народного Союзу в Нюарку, Н. Дж.

влаштовує

СОЮЗОВИЙ ВІДЧИТ

В НЕДІЛЮ, 15. СІЧНЯ (JANUARY 15, 1939)

в третій годині пополудні
в просторій салі нового Дому 3. Сотні Організації Чорноморської Січи, 506-508—18. Ев. в Нюарку, Н. Дж.

На цім відчиті буде приявний **гол. рекордовий секретар Д. ГАЛИЧИН та інші бесідники.** Вони вияснять усі справи союзової праці й її користи для нас і наших дітей. Цей відчит влаштовується не тільки для скріплення Союзової Ідеї, але й для нашого добра, для розросту й поширення членства У. Н. Союзу. Тому приходіть самі, приходіть зо знайомими й приятелями та разом усі розважимо, як вести успішно нашу працю для української справи на еміґрації. До побачення на Союзовому Відчиті!

Уряд Т-ва „Чорноморська Січ", від. 14. У. Н. С.

ПОВІДОМЛЕННЯ В СПРАВІ ВИСИЛКИ РІЧЕЙ ДО КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Цього тижня Управа Українського Червоного Хреста ОДВУ переслала до Карпатської України 126 великих пак одежі, обувя і поживи.

Управа У. Ч. Х. складає отсею дорогою подяку п. Роснерові з Американської Чехо-словацької Торговельної Палати і п. Прокшові з VICTORY SHIPPING CO., які причинились до того, що перевіз річей кораблем з Ню Йорку до Гамбурґу не коштував нічого. Ця подяка є тимбільша, коли зважити, що згідно з обчисленням VICTORY SHIPPING CO., через яку переслано річи, оплата за перевіз тих річей з Ню Йорку до Гамбурґу мала виносити $1,680. І це мала бути найдешевша ціна, так звана „Реліф Рейт".

Щодо перевозу річей з Гамбурґу до Хусту, то кошти цього перевозу треба було вже покрити. Та в тому самому часі пороблено також старання, щоб і цей перевіз міг відбутися безплатно. Коли так станеться, тоді ці гроші, які тепер виплачено за перевіз, будуть передані урядові Карпатської України.

При тій нагоді подаємо до відома, що за два тижні вишлемо ще другий транспорт річей до Карпатської України. Тому ті громади, які повідомили нас, що вони викінчують збірку і не могли прислати річей на час для першого транспорту, повинні тепер прислати ці річи якнайскорше.

Управа Українського Червоного Хреста ОДВУ.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З манІфестації на Карпатську Україну.

На протестаційному вічу, яке відбулося по манІфестації в Мангетен Сентер дня 19. листопаду 1938 р. зложили на допомогу Карпатській Україні:

ТОВАРИСТВА з Ню Йорку: Централя Союзу Українок Америки $36; по $25: „Дністер", 361 від. УНС; українська православна церква при 14 вулиці; українська греко-католицька парохія при 7 вулиці; Український Хор при церкві св. Юра; по $20: Організація Оборони Лемківщини, від. 1.; 204 від. УНС; Український Молодечий Хор з Ню Йорку й Ню Джерзі $15; по $10: ОДВУ ч. 10, ОДВУ ч. 11, Жіноча Поміч, Бр. св. Йосафата, Демократичний Клюб, Амерук Клюб $12, Українсько-Американсько Атлетичний Клюб, Союз Гетьманців і Червоний Хрест С. Г. Д., „Золота Липа", Чорноморська Січ, „Перемишль" від. 141 У. Н. Помочі, Бр. св. Михайла від. 1. Провидіння, Український Червоний Хрест ОДВУ від. 1, 130 від. УНС, від. 66 УНС; по $5: Сестр. при укр. прав церкві на 14 вулиці, Українські Танцюристи, кружок під проводом М. Германа, Український Клюб Танцюристів з Н. Й.

БРУКЛИН. По $15: українська католицька церква Сошествія св. Духа, Союз Українок ч. 1., 310 від. УНС.; по $10: Тов. ім. Богд. Хмельницького 158 від. УНС., Тов. „Запорозька Січ" від. 325 УНС., 325 від. УНС, українська католицька церква св. Николая; по$5: 43 від. ОДВУ, Тов. „Молода Україна", Тов. ім. Т. Шевченка.

БРОНКС, Н. Й. Тов. „Любов" від. 298 УНС $10, українська православна парохія $7, 22-гий від. ОДВУ $5.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. По $10: Український Червоний Хрест ОДВУ ч. 24, Демократичний Клюб, 5 від. УНС; Жіноча Громада $5.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Українська католицька парохія $15; по $10: 3 від. Провидіння, 70 від. УНС, Бр. св. І. Хрестителя від. 270 УНС, Українська Національна Стейтова Організація, 170 від. УНС.; від. 75 ОДВУ $5.50; по $5: Сестр. Преч. Діви Марії, Дочки України від. 51 Союзу Українок.

НЮАРК, Н. ДЖ. По $10: Тов. ім. Б. Хмельницького, Бр. Пресв. Тройці, Тов. „Запороже", Сестр. Пр. Діви Марії від. 322 УНС, Тов. „Тернопільщина", Бр. св. Петра й Павла, Тов. „Вільна Україна", Бр. св. Івана Хрестителя, українська пресвитерська церква, Тов. ім. Івана Франка.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Український Червоний Хрест ОДВУ від. 6 $10; по $5: українська католицька парохія, від. ОДВУ ч. 34.

БЕЙОН, Н. ДЖ. По $10: українська католицька парохія й від. 101 Провидіння, 19 від. Союзу Українок, Тов. ім. Т. Шевченка від. 281 УНС, Бр. св. Михайла; по $5: Український Народний Дім, Хор української православної церкви, Сестр. св. Софії, Сестр. ім. Ольги Басарової.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. По $10: Тов. св. Володимира від. 65 УНС, Український Червоний Хрест ОДВУ від. 20, Український Червоний Хрест ОДВУ від. 21; ОДВУ від. 65 $5.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. По $10: Український Демократичний Клюб, Жіночий Демократичний Клюб.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. По $10: Провидіння від. 25, від. 211 УНС; українська православна церква $5.

ОЗОН ПАРК, Л. АЙ. 200 від. УНС $10, Союз Українок від. 35 $5.

ГЕМСТЕД, Л. АЙ. Тов. „Запорозька Січ" від. 327 УНС $10.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Українська православна парохія $10.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка від. 377 УНС $10.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Український Демократичний Горож. Клюб $10.

БРІДЖПОРТ, КОНН. 59 від. УНС $10.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Український Червоний Хрест ОДВУ від. 4 $10.

СТЕМФОРД, КОНН. Братство св. Михайла від. 350 УНС $5.

НЮ БРІТЕН, КОНН. Український Червоний Хрест ОДВУ від. 7 $5.

ПООДИНОКІ ГРОМАДЯНИ зложили: о. П. Понятишин $55; по $25: Михайло й Неоніля Гайворонські, преосв. епископ Богдан, д-р Лука Мишуга; по $15: Дмитро Галичин, о. М. Даниловнч, Роман Слободян; по $10: Семен Угорчак, Ілько Харамбура, Катря Чепіль, п. Кошлайчук, Антін Куцик, Іван Колека, Петро Задорецький, Василь Чернецький, Анна Заремба, Василь Василюк, Марія Кінаш, Олена Сегін, Микола Мурашко, о. Володимир Лотович.

По $5: Роман Колембйовський, Михайло Пізнак, Петро Чорноокий, Дмитро Чорнюк, Іван Поронович, Н. Горбовий, С. Яворський, Микола Близнак, Дора Бабій, Д. Грабівський, В. Чайка, А. Кальба, Олена Сполітакевич, Іван Крицун, Іван Стадник, Т. Онуфрик, О. Палега, Іван Гелетій, В. М. Федірка, о. Лев Чапельський, М. К. Дроздик, Софія Вийванко, Емілія Ревюк, Андрій Рейтар, М. Жиханик, І. Наконечний, Евген Ляхович, о. І. Врублевський, Д. Капітула, Р. Мисак, Ілько Михайлишин, С. М. Вовк, О. Кальба, І. Вінач, А. Сурма, Л. Миронюк, о. І. Щуховський; Ю. Левицька $4; по $3: о. І. Захарко, А. Міклясевич, М. Люба, Н. Н.; по $2: В. Різник, О. Івах, С. Ковальчук, І. Гречин, Параскевія Макогін, Е. Баран, І. Ільків, Б. Юреванець, М. Сулима, О. Кухар, М. Гира, М. Максимович, М. Хоростіль, А. Боднарчук, Д. Нападій, Н. Марків, М. Крупка, Софія Задорецька, Т. Ліщук, К. Берків, В. Цішлік, Т. Солтисік, В. Беднарчук, І. Атаманчук, М. Воробець, А. Сивець, А. М. Баран, О. Бандас, Е. Гузар, Е. Кошлайчук, Е. Волошин, Т. П. Шимкович, Д. У. М., А. Галущак, П. Найдан, О. Бобецька, П. Михайлюк, Хархаліс, Ю. Юрків, К. Бекаш, А. Підгурська, А. Кулич, М. Стиранець, М. Шкільний, П. Перестюк, С. Доля, С. Мригрод, Н. Й., Й. Буката, М. Сухорський, В. Кардаш, Е. Білаш, В. Зублікевич, М. Кіт, Н. Святий, М. Пахолок, С. Щомак, І. Литвин, П. Борис, С. Грабар, В. Ярема, М. Ярема, Й. Крук, А. Середа, о. О. Мицик, Я. Гаврилко, В. Іваник, О. Холевка, П. Дичко, Т. Гавриляк, Г. Палажій, А. Никунь, В. Меленичук, С. Бодзян, епископ Богдан.

По $1: П. Довжинський, О. Врубель, А. Куцик, Т. Синковський, К. Пелешок, Т. Сільверський, Р. Сліпий, І. Лацік, Д. Воробець, А. Полуша, В. Бріль, І. Крищук, Я. Лотков, І. Романів, П. Йонда, І. Лехицький, І. Редчук, М. Труш, Н. Костів, А. Марко, М. Марунчак, Т. Куницька, Д. Мороз, М. Дзиван, Т. Зеска, П. Побер, І. Михалюк, М. Гловацький, К. Поліщук, П. Денис, М. Гречин, М. Домітришин, І. Зухтковський, Д. Туліга, Е. Сокач, К. Колан, В. М. Возовик, П. Дімідас, В. Гарачай, В. Косців, А. Грабовський, В. Костишин, Е. Гайова, П. Савчук, Ю. Пенка, Дахновська, Ю. Модний, Винецька, А. Гнатів, В. Чирич, О. Савка, Анна Р., П. Якімчук, Н. Телк, І. Клиса, Політурний, О. Галабанович, Б. Топольницький, І. Демчук, М. Герман, М. Германова, М. Савчак, Л. Придаткевич, І. Е. Зборовські, М. Садовський, А. Ікало, І. Городецький, І. Солтис, П. Ікалович, М. Близнак, В. Воголанг, К. Грамдус, К. Чорнюк, М. Бобель, М. Мельник, В. Сцібайло, Ю. Драбун, Хоміцька, В. Душник, П. Стахів, С. Пташник, М. Санліха, С. Гурин, В. Шульга, С. Кривцун, Д. Савчак, Г. Кульмика, Т. Козуляк, І. Брик, Г. Гонська, А. Проць, А. Біленька, С. Скоцко, В. Чорненький, Н. Гавришенко, Довжанська, А. Чайка, М. Комар, С. Бовтюк, С. Гарасимчук, П. Слободян, А. Олешко, О. Чемеринський, Я. Каришин, Д. Мотуз, М. Малетич, М. Финик, С. Валович, М. Сомитський, А. Коваленко, В. Сидор, І. Гайовий, М. Бішко, М. Когулька, А. Гнатів, С. Мисак, І. Ярмола, С. Путяк, Ф. Бражник, Ф. Чавов, Е. Нечений, В. Герич, М. Грабовський, І. Веприк, І. Луцишин, І. Бажан, Г. Конуніцький, І. Больний, Д. Брик, М. Біщак, А. Багриновський, М. Поліщук, о. Д. Профета, о. В. Профета, о. А. Кущак, А. Брикович, Е. Кобан, Й. Івах, Долінський, М. Сокач, Й. Кукура, М. Олексів, Ю. Швець, І. Пізнак, А. Станиславська, І. Вавак, А. Василік, М. Романишин, М. Мельник, В. Дайсак, А. Гораль, С. Дмитрів, О. Пенів, П. Боднар, В. Репушинський, П. Баран, В. Шльос, О. Городицька, І. Волинський, І. Мельник, В. Грега, Е. Дмитрів, А. Тиж, І. Бабінець, В. Голубович, Д. Фенканин, І. Березович, А. Дусаненко, М. О. Беруович, О. Співак, К. Лолік, С. Боднар, А. Лайкош, К. Жухович, С. Лалюшк, Н. Муроненко, М. Гайдаш, М. Корнацький, Є. Сагалевич, І. Тимців, М. Гураль, І. Майка, Г. Скибінський, П. Задорожний, К. Моторна, І. Соколовський, А. Ступніцька, А. Складанук, Ф. Вовчук, І. Серединський, О. Гумовська, М. Репський, М. Новомлинська, Г. Волічинський, В. Антошків, М. Гурин, К. Романчук, Г. Семенюк, І. Югас, С. Мельник, О. Балас, К. Тибон, С. Доскоч, Р. Буксен, В. Баран, А. Блаватник, М. Полвчій, Т. Стельмащук, М. Кравець, І. Сидор, Т. Демитор, Т. Урбан, А. Івасечко, А. Карапура, Я. Удич, К. Сеник, В. Артимовський, Е. Скоревич, А. Стахів, А. Василишин, Ф. Гарцула, А. Семко, К. Литвин, М. Жмурко, І. Буксен, М. Литвин, П. Козанкевич, М. Гуральна, М. Грицковяк, Т. Гумнюк, М. Романович, П. Бойко, П. Сосніцький, А. Гринтус, Р. Ляпіка, І. Мандзій, В. Завогюк, І. Гладій, М. Гураль, М. Гук, Ю. Бачинський, А. Муж, С. Грилик, І. Чирак, Л. Брикович, Гукин, С. Адамчук, Т. Чепіль, С. Римар, К. Луцьків, А. Гула, А. Гармаш, М. Волічинська, М. Почтар, А. Колтун, П. Беркій, П. Сташко, І. Лантвит, І. Морган, М. Єдинак, А. Дзяба, К. Шаркій, І. Кубарик, М. Семиш, М. Палчинський, Т. Білоус, М. Кінн, А. Гелець, О. Марко, С. Щигол, Р. Фелл, С. Пелешок, Н. Марко, Е. Копнат, П. Папроцький, К. Шевчик, С. Стецишин, Р. Андросійчук, о. Н. Підгорецький, К. Зеленко, А. Скопинець, М. Бойчук, С. Чапельська, О. Оленюк, Сукоська, Чернецька, М. Дутко, М. Струсенко, І. Добровольський, П. Зоразка, В. Рудницький, М. Гулька, К. Армстронг, І. Дюк, Н. Оленюк, І. Жарковський, О. Світик, П. Віщук, Н. Денкович, А. Л., М. Каленюк, І. Турчин, П. Барила, Н. Рожбицький, П. Ткачук, Ю. Діжа, Б. Возвриб, А. Йосик, Н. Шарабура, А. Каролик, М. Глуд, Д. Василюк, С. Шептицький, І. Крочак, Т. Кузик, В. Матвіїв, Д. Матвіїв, К. Матвіїв, П. Редчук, Червоний Хрест, Д. Сілий, П. А. Проціанич, І. Дячун, М. Оліярчик, Т. Бурик, О. Олійник, К. Стнечак, В. Рибак, Д. Костишин, М. Ковалюк, Я. Ковалюк, К. Галушко, К. Грицишин, П. Гладкий, М. Гальків, Ю. Велгуш, М. Паньків, П. Тарнопольський, М. Ковалюк, О. Брелюс, Н. Степанишин, Хомів, І. Стадник, М. Бережанський, А. Вартоха, М. Козак, О. Хомів, П. Затик, В. Попів, М. Мельник, І. Паньків, А. Шарко, М. Кравець, Сербинський, Т. Пригельський, Г. Писко, О. Захарків, М. Войтович, Н. Шода, І. Тиржик, І. Корнова, М. Доля, Садовник, Д. Левицький, Т. Брик, І. Хлистан, Салюк, Атаманець, С. Микитин, Р. Феоський, Г. Залюжна, О. Ксьондзик, С. Швед, К. Колодин, Р. Сігай, П. Гук, І. Гудима, П. Лазар, М. Крук, П. Середюк, П. Гавришенко, А. Нишка, А. Бахусович, І. Петраш, Л. Клепак, В. Рашак, Гаврилюк, С. Луців, А. Дрозда, Отрок, о. Н. Матолич, І. Карпець, І. Заразка, В. Матвіяс, Д. Яворський, Бурас, М. Мудра, Н. Кіценюк, Н. Майко, І. Дмитрів, Г. Гайдамака, Ю. Полюка, І. Станчків, О. Паращук, М. Ігм, Кораболь, М. Савка, С. Малярський, М. Пачурко, О. Сидор, А. Телічко, П. Кузмяк, М. Костецька, В. Найдан, Ковальський, Назар, М. Феленюк, М. Сидор, Т. Антиш, М. Кузенка, Н. Кручколик, Д. Григорчук, В. Попіль, Д. Висоцький, Ф. Вишньовський, К. Фулипчук, М. Малиса, С. Малиса, Р. Івах, І. Дух, В. Шіва, Т. Савлик, І. Матвіїв, Т. Мотрук, О. Вусатий, М. Скегар, С. Бароновська, М. Бабюк, В. Морозович, М. Радик, В. Павлюк, В. Савчук, В. Хоміцький, Г. Макогін, М. Щур, А. Цавон, П. Щуцький, В. Дригинич, В. Матвіяс, Е. Ковальський, Т. Рудий, Б. Бучак, І. Кубарик, І. Слободзян, А. Березівський, Ю. Богатчук, А. Дзят, В. Берко, П. Броніцький, Н. Кіналюк, К. Бойко, І. Лобур, С. Лисяк, І. Набережний, М. Сукар, С. Шийка, С. Торбин, К. Діднлівська, В. Салабун, С. Зелінський, Г. Пилиняк, В. Осадчук, Т. Каськів, С. Сукмановський, Т. Боднар, Дорош, К. Гладкий, М. Баглай, Д. Горбач, К. Гураль, А. Фелло, І. Клок, П. Гізи, А. Будак, М. Крайц, А. Чудакевич, М. Молчко, Андрусишин, М. Бурнас, В. Тарнопільський, І. Мандзій, І. Малко, Дж. Костів, А. Костецька, М. Гречин, М. К. Табака, А. Пиріг, М. Мацях, Ю. Стех, О. Руда, В. Швед, І. Генега, О. Коцюпій, П. Рогошевський, В. Бродський, М. Гульнік, Н. Корій, Ю. Голинський, М. Ядловський, М. Косоноцький, В. Токарський, Н. Пігура, І. Гринів, В. Челяк, Г. Корніцький, Ю. Павчак, Г. Лайкош, А. Бродський, Н. Рубаш, Д. Хрущ, Д. В. Мищук, Ф. Юрків, Д. Олшко, В. Явдокин, М. Кирчів, О. Боганська, М. Борис, А. Бурдига, Л. Бронський, Бінгуга, Д. Савка, Й. Галко, С. Задорецький, М. Сеник, Т. Мудрак, А. Жуковська, А. Фединишин, О. Драч, М. Івашків, М. Сороколіт, К. Перецяк, І. Воробець, М. Воробець, А. Люблявецька, М. Василиків, К. Бик, М. Кіт, С. Грицишин, П. Гайовий, А. Мерц, С. Кат, В. Терещук, А. Гулька, С. Ковальчук, Е. Біляк, А. Іванський, Л. Бачинський, І. Довгань, А. Лещак, М. Бакуменко, Ф. Піщевич, М. Климишин, М. Коваль, Е. Ганчар, М. Рибак, Красінська, К. Галко, М. Равецька, Марущак, Стичек, М. Сидор, К. Гуменьчук, К. Мартин, Ф. Шеремета, К. Михахолович, Н. Мороз, М. Рокицька, А. Вовк, А. Генега, Р. Калакура, В. Дригинич, С. Милик, М. Демидчук, Г. Кропп, П. Білоус, В. Лещак, Л. Крук, К. Лішинська, М. Стецко, Д. Гнучовський, Г. Бабяк, Д. Павлик, А. Вуйків, П. Рибка, Н. Славута, М. Косців, І. Ухман, І. Ковальчук, І. Круг, Б. Гулька, Г. Гулька, І. Лобай, П. Ривера, Г. Кідонь, Д. Павлицький, Д. Животко, О. Кидюк, А. Біліський, М. Табачук, В. Ліскович, А. Дзінковська, П. Цап, М. Галан, А. Катериняк, А. Андушин, Т. Вараницький, Ю. Костецька, А. Ковалишин, К. Білоус, В. Ф. Вагнер, Т. Дорош, Д. Грабівський, Л. Кіраль, М. Курляк, А. Чачуна, В. Мазур, К. Братейко, К. Г. Яцишин, А. Попів, Ю. Кузь, І. Ясінський, А. Кузик, І. Фурда, М. Самборська, А. Либа, Р. Гондович, Т. Перець, П. Наконечний, Д. Бакалар, С. Газда, Н. Марків, В. Гаєвий, А. Гривис, С. Воробець, І. Гриник, А. Ткач, А. Савула, Н. Корж, В. Савчак, І. Третяк, С. Могила, М. Голінович, Г. Когут, А. Лисак, Ю. Гулька, С. Яцків, Т. Тлумацький, М. Шкільний, М. Ткач, К. Мих, А. Корелло, А. Мороз, В. Відземок, К. Миронюк, Т. Мудрик, І. Сторожук, В. Комініцький, С. Готра, А. Підгірна, М. Соколовський, П. Воробець, М. Лопушанський, А. Воробець, о. В. Дяків, М. Кінаш, М. Костів, Д. Максимів, М. Вовчко, І. Кушнір, І. Цюпа, М. Кобрин, М. Федірко, А. Бурачок, І. Худий, Л. Циктар, П. Корсюх, В. Решітник, І. Косців, І. Гадкий, Г. Кук, С. Антонишин, І. Геба, П. Сінгалевич, Д. Гейтота, С. Шумейко, О. Онуфрів, М. Тимчишин, В. Шафран, С. Курляк, П. Валицький, П. Кокицько, П. Стечишин, С. Каша, М. Андрусик, І. Рішко, А. Фесолович, М. Кендик, І. Дорош, О. Коритко, А. А. Сітка, С. Бойко, М. Калакура, Е. Сорока, П. Корейко, П. Коцопій, Е. Орлян, К. Бучак, П. Кудрик, А. Андрійців, М. Вовк, Л. Гриник, Т. Кобрин, Н. Макар, А. Савастюк, М. Гуда, К. Вдовин, С. Стойко, С. Наконецкий, П. Ковальчук, Е. Онищук, А. Мудровський, І. Гундяк, І. Гусар, М. Мачалаба, П. Харів, А. Лесняк, Й. Ошуст, П. Барнич, Г. Яцинняк, Л. Стабеник, А. Недор, Х. Ратушна, Г. Манастирський, Н. Слободзян, А. Кучма, М. Мацях, С. Рудий, О. Логин, І. Стахів, Н. Волошин, Лагіняк, А. Басараб, К. Васло, Х. Творіщук, М. Павлусь, М. Злобіцька, Т. Стагріцький, Г. Струк, М. Нагірна, Г. Шустикевич, Д. Кмита, В. Васильків, Д. Сирик, І. Сельський, П. Леньо, М. Макар, В. Чуй, К. Костишин, В. Костів, С. Пилипишин, І. Титар, М. Седорович, В. Сидорович, І. Сабора, М. Сивак, А. Тураш, А. Балущанська, К. Барна, С. Гриник, А. Липа, І. Генега, М. Данко, С. Франків, Р. Бардоль, В. Ткач, Я Лаврів, Й. Шум, П. Корчак, Петрашик, О. Драганьчук, В. Блащук, Т. Пастушок, К. Кульгавич, О. Семен, І. Зелінка, А. Дацьковський, Е. Ковальський, Н. Путас, Г. Попаца, Дорош, В. Максимич, О. Стецко, І. Бурбела, М. Чвіхун, М. Стаскун, Н. Олійник, Н. Хащевський, М. Томожук, І. Данковський, А. Брезівська, А. Гудима, Й. Ярема, С. Корит, І. Бакум, А. Кузьма, А. Шум, С. Біловус, М. Попаца, К. Кмита, М. Яворський, П. Вийванко, С. Шіпка, С. Дідух, І. Гречин, Д. Малеський, Т. Н., В. Мандзій, В. Цісик, М. Шкіра, С. Нович, І. Мохналь, С. Наконечний, К. Пілат, Т. Томчак, А. Савіцький, Т. Соколовський, С. Боднарчук, М. Стахів, Н. Антошків, Г. Сидорко, В. Возняковський, А. Чепак, М. Боднар, М. Борис, П. Крупніцький, П. Дамська, Г. Білінська, В. Вітушинський, С. Фік, Н. Колодій, І. Бугера, Д. Капітула, А. Огар, Р. Оліяр, пастор А. Куман, Е. Крипавкий, В. Буката, В. Кампів, Б. Бучак, М. Басараб, В. Савран, В. Фурка, І. Настюк, Д. Заверуха, М. Лагавчук.

По 50 ц.: Саган, П. Савич, Г. Бориляк, М. Пасляк, М. Весоловська, М. Кухар, К. Мартинюк, М. Беркита, Г. Семаньчук, Т. Дубас, А. Конюх, О. Мучний, Л. Дичко, М. Проскур, А. Озеранець, Т. Івасечко, Р. Чапельський, А. Гузар, Н. Бучацький, К. Музичка, В. Бучацька, А. Замлинський, К. Макарик, О. Прончак, Е. К., член ОДВУ, С. Пелехатий, С. Мавзик, К. Матес, К. Тютько, І. Галичин, А. Папірц, П. Попріна, Ю. Павлюсевич, О. Коцай, М. Мілаш, М. Пшик, І. Дзяпула, А. Савіцька, В. Лоняк, Г. Лазарик, О. Гречин, К. Гилай, Конел, П. Сенюта, Т. Патрилаш, І. Смішко, М. Баран, О. Авраменко, П. Мищук, Ю. Семчук, М. Калина, Т. Р., Ю. Яциняк, О. Ковальська, А. Лопецька, А. Марко, Романишин, М. Бемзи, О. Росиш, С. Папроцький, К. Ісапока, М. Смола, М. Якимірський, М. Сенко, М. Білінський, І. Заяцюк, М. Накіпіло, П. Ленчук, С. Пухир, С. Залужний, Г. Касьо, П. Савчук, В. Гордий, О. Стриковська, Н. Щура, П. Гладкий, Теплий, Г. Маньківський, М. Вербицький, А. Репська, М. Городецька, Н. Романець, І. Гузар, В. Бреян, Н. Ліско, Марія Бурденюк, К. Крук, М. Оліярчук, М. Мицик, А. Шаран, М. Всякі, М. Курило, М. Більський, І. Сопко, К. Дика, П. Беркита, М. Луняк, А. Черкавська, Д. Капітула, Р. Білоус, М. Припхан, М. Гладка, П. Боднарчук, І. Гриник, П. Яциняк, К. Мисак, І. Бейнак, М. Гречин, М. Монорик, В. Баніт, І. Шафран, М. Стецко, Дж. Почтар, Ф. Гарлів, В. Максимик, П. Сідзінський, М. Пеленяк, М. Максимик, Наконечні, Ю. Гвіздь, Н. Назар, М. Данилюк, В. Вакулінський, К. Сакала, П. Бабухівський, А. Кемпа, А. Лабай, Головчук, Т. Сорока, Гр. Бакуменко, М. Жиханик.

ЩО БУДЕ З ДОПОМОГОЮ?

На чутку, що ріжні федеральні бюра думають обмежувати допомогу, багато допомогових робітників зажурилося. Одна ґрупа таких робітників почала для протесту пікетувати суд повіту Фултон, в Атлянті, Джорджія.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Е. Р. — Питаєтеся, чому Вашого йменні не було поміщено між жертводавцями, що склали свої жертви на Українській Маніфестації 19. листопаду 1938. року. З Ваших слів вносимо, що Ви маєте на думці поміщений уже в Свободі давніше спис жертводавців маніфестації в салі Гіподрому в Ню Йорку. Звісно, в цьому списі могли бути поміщені лише жертводавці з тої маніфестації. Спис жертводавців з маніфестації в листопаді містимо сьогодня. Просимо на будуче при шуканні свого йменння на списі жертводавців дивитися уважно, при якій нагоді була зроблена збірка.

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ НА РІДНУ ШКОЛУ.

По $2: Микола Близнак, Евген Парницький, Осип Сілецький; Д. Кравець $1.50; по $1: С. Шимон, Т. Гіль, С. Туринчак, М. Герман, Ольга Онуфров, С. Гладкий, В. Кушнір, С. Курляк, Настя Левуш, Мелянія Миланович, І. Наповaнець.

ПОДЯКА

Я, Ксеня Мацьків, і діти Дякуємо родині та всім членам відділу 288. У. Н. С., що, не жалуючи часу ні труду, прибули віддати останню прислугу мойому покійному мужеві й нашому батькові, В. Мацькову, котрий помер дня 11. грудня 1938.

Ксеня Мацьків, вдова, і діти.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Договорився.

Сидить двох спільників-купців і один з них каже:

— Ми мусимо того нашого субєкта відправити. Бо, прошу тільки подумати собі, він усім нашим покупцям розказував, що я є старий дурень...

— Успокійтеся, пане товаришу, — промовив другий спільник. — Я вже самий йому скажу, щоби наших купецьких тайн поза склеп не виносив.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (3)

Брови жінки стягнулись, коли вона побачила Тарзана і взяла його за Брайена Ґреґорого. „Ми мусимо дістати його чимскорше" заговорила до свойого товариша, досить підозрілого типа. „І я маю плян, як його дістати", додала вона по хвилі і, начеркнувши олівцем щось на папері вона подала це свому товаришеві. Після цього вони встали і відійшли.

По дорозі чоловік передав цю записку готелевому хлопцеві з приказом дати це Тарзанові. Останній показав записку Лявакові і додав: „Якась жінка на імя Маґра... Я не знаю її, що вона хоче від мене. Це мусить бути помилка". Лявак засміявся і сказав: „Уважайте, бо жінки небезпечні істоти, перед ними важче схоронитись, як перед звірятами в нетрах".

Кілька хвилин пізніше Тарзан стояв перед гарною жінкою Маґрою і питав її про записку, додаючи, що це мусить бути якась помилка. Але Маґра поспішно заперечила і сказала: „Ні, це не помилка. Я вас відразу пізнала. Ви є Брайен Ґреґорі за яким я шукаю і шкода далі скриватись перед мною". „Я не Ґреґорі і я вас цілком не знаю", настоював Тарзан.

Коли побачив, що Маґру важко переконати, він хотів відійти. Але Маґра схопила його за руку і затримала зо словами: „Не пробуйте відходити бо це буде небезпечне для вас. За вами стоїть мій приятель Ляль Таск з револьвером і ваш найменший необережний рух скінчиться для вас трагічно. Краще зробите, коли підете спокійно за мною", закінчила вона.